

мелодичного цитування. Трактування однієї композиції різними авторами надасть можливість виконавцеві розширити свій світогляд, збагатити уяву, мислення, фантазію, розвинути свої аналітичні й виконавські здібності, з якими він підходить до осягнення музичної краси, пізнати головну істину власного буття.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Асафьев Б.В. Избранные статьи о музыкальном просвещении и образовании / Б.В. Асафьев – Л. : Музыка, 1973. – 144 с.
2. Каган М.С. Мир общения: Проблемы межсубъектных отношений / М.С. Каган – М. : Политиздат, 1988. – 319 с.
3. Нейгауз Г.Г. Об искусстве фортепьянной игры / Г.Г. Нейгауз – М. : Музыкальное издательство, 1961. – 317 с.
4. Пісні весняного циклу / Музична школа // Навчально-методичне видання.– Київ, 2012. – № 42. – С. 37.
5. Соколов М. Пианисты рассказывают. Вып. 3 / М. Соколов. – М.: Сов. композитор, 1988. – 176 с.
6. Скуратівський В. Веснянки і гаївки / В. Скуратівський. Дванадцять місяців: настільна книга-календар для молодшого шкільного віку. – Київ «Веселка», 1993. – С. 58.

УДК 37.013:811.111

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ПРАКТИЧНОГО КУРСУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Завгородня Н.В.

Красноармійське педагогічне училище

У статті розглядається проблема організації занять з практичного курсу англійської мови з метою формування професійної компетентності майбутніх вчителів англійської мови в початкових класах.

Ключові слова: професійна компетентність, професійно-педагогічні вміння.

**ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ
БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ПРАКТИЧЕСКОМУ
КУРСУ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА**

Завгородняя Н.В.

В статье рассматривается проблема организации занятий по практическому курсу английского языка с целью формирования профессиональной компетенции будущих учителей английского языка в начальных классах.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, профессионально-педагогические умения.

**FORMING OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE
TEACHERS AT THE LESSONS OF ENGLISH PRACTICAL COURSE**

Zavgorodnia N.V.

The article is devoted to the problem of organization of lessons of English Practical Course with the aim to form the professional competence of the future teachers of English in primary school.

Key words: professional competence, professional pedagogical skills.

Постановка проблеми. У наш час дедалі більшого значення набуває компетентісний підхід до підготовки студентів педагогічних навчальних закладів. Поняття «компетентність» належить до системи професійно значущих якостей особистості й стосується професійної компетентності вчителя, що охоплює характеристики технологічної майстерності й багатства внутрішнього світу майбутнього вчителя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У теорії педагогічної освіти існує безліч підходів до поняття «професійна компетентність». А. Вербицький, В. Адольф, Н. Кузьміна розглядають професійну компетентність як систему знань і вмінь [3]. У концепції інших дослідників поняття професійної компетентності розглядається значно ширше. Н. Ничкало під професійною компетенцією розуміє «гармонійне

поєднання знань навчальної дисципліни, методики і дидактики викладання, а також умінь і навичок культури педагогічного спілкування» [2; 125]. У структурі професійної компетентності вчителя вона виділяє дві підструктури: діяльнісну (знання, уміння, навички і здібності особистості, необхідні для здійснення педагогічної діяльності) і комунікативну (знання, уміння, навички необхідні для здійснення педагогічного спілкування).

Сучасні нормативні матеріали орієнтують викладача англійської мови на формування у студентів певного рівня іншомовної комунікативної компетенції, тобто здатності спілкування іноземною мовою на міжкультурному рівні.

Мета статті: показати шляхи формування професійної компетентності майбутніх учителів англійської мови в початкових класах на заняттях з практичного курсу англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Комунікативна компетенція є однією з найважливіших складових професійної компетентності майбутніх учителів, бо забезпечує її діяльнісну підструктуру. Професійна компетентність вчителя англійської мови в початкових класах забезпечується відповідними вміннями практичного оволодіння іноземною мовою як засобом спілкування, так і засобом розв'язання методичних завдань.

Найпоширеніша класифікація вмінь, що застосовуються в професійно-педагогічній діяльності з іноземної мови, ґрунтується на виробничих функціях вчителя англійської мови і включає наступні вміння:

- підготуватися до організації навчально-виховного процесу;
- планувати навчально-виховний процес;
- планувати конкретний урок;
- проводити урок;
- планувати позакласні заходи;
- проводити позакласні заходи;
- гностичні вміння.

Уміння проводити урок включає в себе вміння дотримуватися змісту та структури уроку, організувати урок та створювати атмосферу на уроці. Вище згадані вміння формуються у студентів педагогічного училища під час вивчення методики англійської мови в початкових класах та проходження практики в школі. Найбільш комплексним є

вміння дотримуватися змісту уроку, що включає в себе навчання видів мовленнєвої діяльності та формування мовних навичок учнів – два основних компоненти комунікативної компетенції з іноземної мови. Навчання видів мовленнєвої діяльності включає навчання аудіювання, говоріння, читання та письма.

Відомо, що в основі аудіювання лежить володіння нормативною іншомовною вимовою. Основи фонетики англійської мови студенти засвоюють під час вступного корективного курсу на початку вивчення практичного курсу англійської мови в III семестрі. Далі проводиться робота щодо вдосконалення навичок вимови та інтонування за допомогою автентичних діалогів серій “Jazz Chants”, “Sound Right”, аудіосупроводу до британських підручників, у тому числі й для молодших школярів – “Get Set Go” та “Get Ready”.

Під час роботи над розвитком монологічного мовлення важливим є вміння використовувати різні опори. Працюючи над переказом тексту студенти отримують завдання скласти структурно-мовленнєву схему (неповну вербальну опору) та дібрати ілюстративний матеріал, які потім використовують для створення слайдів презентацій під час роботи над проектом.

Уміння аналізувати та враховувати психологічні і мовні особливості діалогічного мовлення формується під час роботи щодо складання діалогів. Робота починається з опрацювання діалогу-зразка, який подається у невірному порядку. Послідовність опрацювання наступна:

- Put the dialogue into the correct order.
- Find the fillers.
- Read after the speaker.
- Read the dialogue in pairs.
- Make your own dialogue.

Складання діалогів за зразком вчить виділяти постійні та змінні складові в структурі і змісті висловлювання на рівні речення і надфразової єдності. У результаті студенти здатні методично грамотно скласти тексти діалогів у власному виконанні та організувати роботу над діалогом під час проведення уроків англійської мови в школі.

Важливим професійно-педагогічним вмінням є вміння виявляти помилки у мовленні учнів. З метою його формування варто запропонувати

вати вправи на виправлення помилок у реченнях з контрольних робіт (під час роботи над помилками) та в домашніх вправах на переклад. В останньому випадку студенти перевіряють роботи один одного, вказуючи на полях різновид помилки:

T – Tense (неправильно вжито часову форму);

Prep – Preposition (помилка на вживання прийменника);

Gr – Grammar (граматична помилка);

WO – Word Order (неправильний порядок слів);

WW – Wrong Word (лексична помилка);

P – Punctuation (пунктуаційна помилка);

Sp – Spelling (неправильний правопис).

Потім перевірку здійснює викладач. У результаті кожен отримує дві оцінки – за правильне виконання перекладу та за уважну перевірку завдання. Цей вид роботи формує вміння пояснювати граматичні правила та запобігати помилкам в різних видах мовленнєвої діяльності.

Важливим умінням майбутнього вчителя, яке стосується розвитку навчальних умінь учнів, є вміння групувати та розподіляти інформацію за категоріями, узагальнювати її. Для розвитку цього вміння у студентів використовуємо інтерактивні прийоми роботи з лексичним матеріалом: brainstorming (мозковий штурм), categorizing (розподіл за категоріями) та webbing (складання асоціативного куща).

З метою формування вміння урізноманітнювати форми та способи взаємодії вчителя та класу на заняттях з англійської мови студенти вчаться працювати не лише в парах та малих групах, але й взаємодіяти за різними схемами, що сприяють зміні мовленнєвого партнера. Ідучи на практику до школи, студенти, як правило, готові виступати організаторами парної та групової роботи учнів, маючи неодноразовий досвід її учасників.

Але професійна компетентність вчителя визначається не тільки базовими знаннями та вміннями, а й ціннісними орієнтаціями спеціаліста, мотивами його діяльності, усвідомленням самого себе у світі та світу навколо себе, стилем взаємодії з людьми, загальною культурою, здатністю до розвитку свого творчого потенціалу. З погляду розвитку мотивації студентів до вивчення іноземної мови, оволодіння ними прийомами самостійної роботи з мовою, формування навичок самоосвіти доцільним є використання такої перспективної освітньої

технології як Європейське мовне портфоліо (ЄМП). ЄМП покликане розвивати та підтримувати мотивацію кожної людини до вивчення мов протягом усього життя; забезпечити того, хто вивчає іноземні мови, надійним і доступним інструментом для визначення своїх досягнень в оволодінні іноземними мовами; забезпечити людині соціальну мобільність у рамках єдиної Європи. На заняттях з практичного курсу англійської мови можна застосовувати наступні прийоми ЄМП.

На початку вивчення теми студентам пропонується переглянути новий розділ підручника і визначити його головну мету одним або декількома твердженнями, які починаються з «Я можу...». Коли завершено роботу з розділом, студенти заохочуються попрацювати в парах, щоб оцінити, наскільки добре вони виконали завдання.

З метою звернути увагу на планування власної навчальної діяльності студенти заохочуються до створення власних навчальних матеріалів. Працюючи в парах та малих групах, майбутні вчителі створюють на основі опрацьованих текстів незавершені речення, правильні/неправильні твердження, питання, речення для перекладу тощо (наприклад, дескриптор «Я можу розуміти основні відомості про країну та відповісти на питання краєзнавчого характеру»). Далі відбувається обмін створеними завданнями між групами, їх виконання та оцінювання.

Робота в парах сприяє поступовому впровадженню самооцінювання. Припустимо, учні діляться на пари, щоб попрактикуватися у короткому монолозі (наприклад, дескриптор «Я можу розповісти про свій навчальний заклад»). Один партнер повинен промовляти монолог, у той час інший виконуватиме роль вчителя, спостерігаючи і уважно слухаючи, щоб надати необхідні рекомендації та спостерігати за якістю виконання завдання. Після цього партнери міняються ролями.

Під час проектної роботи також формуються навички самооцінювання. Студенти працюють у групах, щоб приготувати презентацію мовою, яка вивчається. Вся група обговорює, як зробити презентацію краще, роблять замітки про її ключові моменти. Кожна група обирає лідера, який відповідає за координацію її роботи. Після презентацій лідери груп обговорюють її позитивні і негативні моменти. Водночас окремі учні вписують свій внесок у групову роботу. Відтак відбувається кінцеве оцінювання всіх проектів.

Висновки. Якщо формування іншомовної комунікативної компетенції на заняттях з англійської мови організоване правильно, то у студентів формуються такі професійно-педагогічні вміння, як уміння аналізувати мовний та мовленнєвий матеріал з точки зору лінгвістики та методики, аналізувати та обирати допоміжні засоби навчання (ілюстративні, вербальні опори тощо), виправляти та передбачати помилки у мовленні учнів, методично грамотно пред'являти тексти для аудіювання, діалогічного та монологічного мовлення учнів. Використання прийомів освітньої технології Європейського мовного портфоліо сприяє формуванню навичок самоосвіти та усвідомленню студентами практичного значення іноземної мови для реалізації себе як успішної, активної та самостійної особистості.

Належний рівень розвитку професійної компетентності студента педагогічного ВНЗ як внутрішній компонент і невід'ємна умова успішної діяльності дає змогу майбутньому фахівцю виконати своє призначення педагога-гуманіста, здатного до творчості, вільного вибору власного рішення, професійного самовдосконалення.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Карп'юк О. Європейське мовне портфоліо // English. – 2011. – № 15. – С. 7-10.
2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / За заг. ред. О.В. Овчарук. – К., 2004. – 112 с.
3. Лалак Н. Формування професійної компетенції у майбутніх вчителів як психолого-педагогічна проблема // Рідна школа. – 2009. – № 5-6. – С. 17-20.
4. Teacher training references. Підготовка вчителя до атестації / Упоряд. С. Куриш. – К.: Вид. дім «Шкільний світ», 2006. – 112 с.